

**XLI. Adósságszolgálattal kapcsolatos bevételek és
kiadások**

A fejezet a központi költségvetés devizában és a forintban fennálló adóssága kamat- és egyéb kiadásait, valamint a központi költségvetés egyes követeléseinek megtérüléséből származó bevételeit tartalmazza.

Kiadások

Az államadóssággal kapcsolatos összes kiadás összege 1218,1 milliárd forint volt 2012-ben, amely összeg 41,6 milliárd forinttal (3,5%-kal) haladja meg a – kamatkockázati tartalékkal együtt számított – 1176,7 milliárd forintos eredeti előirányzatot.

Az államadósságból származó kamatkidadások 39,4 milliárd forintos eredeti előirányzathoz képesti többletkiadása egyrészt a finanszírozási és a kamatkidási szerkezet módosulása, a hozamszint emelkedése és a devizaárfolyam terveket meghaladó alakulása okozta. Az IMF/EU hiteltárgyalások elhúzódása miatt 2012-ben nem került sor az eredeti tervekben szereplő devizakötvény kibocsátásra. A kieső devizafinanszírozás pótlása céljából a javuló piaci helyzetben a tervezettnél nagyobb összegekben került sor a forint államkötvények és diszkont kincstárjegyek kibocsátására, amely növelte a kiadásokat. A finanszírozás változása következtében a kamatkidadások összességében 3,4%-kal haladták meg az előirányzatot.

2012 elején a forint árfolyama a tervezetthez képest nagyon magas, 311 Ft/euró körüli volt, majd az év során lecsökkent és kisebb ingadozásokkal 276-300 Ft/euró között ingadozott. 2012-ben az euró átlagos árfolyama 289,3 Ft/euró volt, ami még az év során bekövetkezett javulás ellenére is lényegesen kedvezőtlenebb a tervezett 267,5 Ft/euróval szemben.

1. Cím: A devizában fennálló adósság kamatkidásai

A devizában fennálló adósság kamatkidásai az eredeti előirányzathoz képest 11,0 milliárd forinttal lett magasabb a tervezettnél és 330,9 milliárd forintot tettek ki. A többletkiadás a devizában fennálló hitelek kamatának 7,0 milliárd forintos csökkenéséből és a devizakötvények kamatának 18,0 milliárd forintos növekedésének az eredménye.

A nemzetközi pénzügyi szervezetektől és a külföldi pénzintézetektől (Világbank, EBB, EBRD, KfW, ET Fejlesztési Bank, IMF, EB) felvett devizahitelek, illetve az átvállalt külföldi devizahitelek után kifizetett kamatok összesen 8,9 milliárd forinttal lettek alacsonyabbak a tervezettnél és 95,1 milliárd forintot tettek ki (91,4%). Ez a kamatmegtakarítás döntően az EBB hitelek, az ET Fejlesztési Bank hitelénél és az IMF hitelek előirányzatainál jelentkezett. A megtakarítást egyrészt a tervezettől elmaradó hozamok és a tervezettnél kisebb nagyságú és eltérő ütemezésű hitelfelvételek okozták, csökkentve így a devizakamat kiadást.

Az EBB-től felvett devizahitelek után fizetett kamatok összege 13,6 milliárd forintot tett ki, ami az előirányzat 63,1%-át jelenti. A megtakarítás egyrészt a tervezettől elmaradó összegű felvételek és annak ütemezéséből ered, másrészt a tervezettől eltérő devizakamatokból és az árfolyamváltozásból.

Az ET Fejlesztési Banktól felvett hitelek esetében a hozamok csökkenése eredményezte a kiadások csökkenését, ezen a soron 0,7 milliárd forinttal lett alacsonyabb a kamatkidadás.

A MÁV-tól és az ÁAK-tól 2002-ben átvállalt devizahitelek 1,9 milliárd forinttal szerepeltek a tervekben és a tényleges kifizetések is 1,9 milliárd forintot tettek ki.

Az IMF-től lehívott hitelek után 45,4 milliárd forint, az EB-től lehívott hitelek után 31,2 milliárd forint kamat kifizetésére került sor 2012-ben. Az IMF hitelek kamata 2,5 milliárd forinttal maradt el a tervektől és 45,4 milliárd forintot tett ki, EB hitelek kamata 2,1 milliárd forinttal haladta meg a tervezettet és 31,2 milliárd forint volt az év során. A tervektől eltérő teljesítést a hozam- és az árfolyamváltozás okozta. Az IMF/EB hitelcsomagból elhelyezett betétek és kihelyezett hitelek utáni kamatbevételekkel együtt a nettó kamathatás 2012-ben 75,8 milliárd forintot tett ki.

A belföldi devizahitelek soron a 2011 végén az önkormányzatoktól átvállalt devizahitelek kamata került elszámolásra, melynek összege 1,9 milliárd forintot tett ki. Az év végi átvállalások nem szerepeltek a tervekben, így előirányzattal nem rendelkeztek..

A központi költségvetés által 1999-től kibocsátott devizakötvények után 232,4 milliárd forint összegű kamatkiadást fizetett a központi költségvetés. A tervekhez képesti 16,5 milliárd összegű többletkiadást egyrészt a 19,4 milliárd forintot kitevő árfolyam- és hozamhatások, másrészt a tervekhez képest elmaradt kibocsátások eredményezték, amelyek 2,9 milliárd forinttal csökkentették a kiadásokat. Az angol és az amerikai kötvények esetében a kamatkiadás a terveknek megfelelően alakult.

A devizakötvények alcímen belül került elszámolásra és 1,5 milliárd forintot tett ki az előirányzattal nem rendelkező mark-to-marked ügyletek után fizetett kamatok összege.

2. Cím: A forintban fennálló adósság kamatkiadásai

A forintadósság kamatkiadásai 2012-ben 871,4 milliárd forintot tettek ki, amely 126,4 milliárd forinttal nagyobb kamatkiadást jelent az előirányzathoz képest. A többletkiadásra jelentett részben fedezetet a tervekben szereplő 98,0 milliárd forint összegű kamatkockázati tartalék.

A forinthitelek kamatkiadása összességében 5,1 milliárd forinttal haladta meg az előirányzatot és 37,2 milliárd forintot tett ki, így az előirányzat túlteljesült (115,9%). Az eltérést nagyrészt a nem tervezett 2011. év végén MÁV-tól átvállalt forinthitelek kamatkiadása okozta, melynek összege 3,6 milliárd forintot tett ki.

A forint államkötvények kamatkiadásai 691,9 milliárd forintot tettek ki 2012-ben, amely 88,1 milliárd forinttal több az előirányzatnál. A kamatkiadások növekedése a finanszírozási és így a kamatkiadási szerkezet módosulása mellett következett be.

A piaci értékesítésű államkötvények kamatkiadásai 14,9 %-kal, azaz 86,7 milliárd forinttal haladták meg a tervezettet és 666,5 milliárd forintot tettek ki. A terveket meghaladó kibocsátások 21,4 milliárd forinttal növelték a kiadásokat, a hozamok emelkedése 65,3 milliárd forint kamattöbbletet eredményezett az év során.

A nem piaci értékesítésű államkötvények 25,4 milliárd forintos kamatkiadása 1,4 milliárd forinttal lett több az előirányzatnál. A rubelkötetések megvásárlását fedező államkötvények – melyek fix kamatozásúak - kamata az előirányzatnak megfelelően alakult. A változó kamatozású államkötvények (lakással, konszolidációval kapcsolatos kötvények esetében az évközi a tervezettnél magasabb hozamok növelték a kamatkiadásokat az előirányzathoz képest.

A kincstárjegyek 142,3 milliárd forint összegű kamatkiadása 33,2 milliárd forinttal haladta meg a terveket. Ezen belül a diszkont kincstárjegyek után kifizetett 126,7 milliárd forint kamat 34,3 milliárddal több, mint az előirányzat. Ez egyrészt a többletkibocsátás miatti plusz 21,4 milliárd forint kamatnak, másrészt a hozamoknak a prognózishoz képesti emelkedése miatti 12,8 milliárd forint többletkiadásnak az eredménye. A lakossági kincstárjegyek kamatkiadása 1,0 milliárd forinttal maradt el a tervektől. Az eltérést egyrészt a lakossági papírok tervektől eltérő tartási ideje és az ehhez kapcsolódó alacsonyabb hozam okozta.

3. Cím: Egyéb költségek

Az adósság és követelés-kezelés egyéb kiadásai cím együttes összege 15,8 milliárd forintot tett ki, amely 2,1 milliárd forint többletkiadást jelentett az előirányzathoz képest. Ezen a címen az állam a forint- és deviza elszámolások, állampapír kibocsátások, az állampapírok lakossági értékesítése után jutalékot fizet, valamint a forgalmazás egyéb költségeit fizeti ki (KELER díjak, tőzsdei díjak, nyomdaköltség stb.). E cím tartalmazza az állampapírok lakossági értékesítését támogató marketing-kommunikációs kiadások, valamint az adósság- és követelés-kezelés költségeinek előirányzatait is.

A piaci kibocsátásokhoz, hitelfelvételekhez kapcsolódó forint- és devizajutalékok 13,2 milliárd forintot tettek ki 2012-ben, amely a tervektől 1,9 milliárd forinttal lettek magasabbak. A forintjutalékok esetében elsősorban az értékesítési jutalékfizetéssel járó lakossági állampapíroknak a 2012. évi tervet jelentősen meghaladó értékesítése miatt lett a tervezettnél 3,3 milliárd forinttal magasabb a forgalmi jutalékok nagysága és 12,1 milliárd forintot tett ki. A forgalmazók elsősorban az általuk értékesített állampapírok mennyisége után kapják a kapcsolódó jutalékokat. A devizajutalékok összege 1,3 milliárd forinttal maradt el a tervektől és 1,1 milliárd forintot tettek ki. A csökkenést az elmaradt külföldi devizakötvény kibocsátások miatti jutalékkiesés okozta.

Az állampapírok lakossági értékesítését támogató kiadások összege 1,6 milliárd forintot tettek ki az előirányzott 1,5 milliárd forinthez képest, azaz 0,1 milliárd forinttal meghaladták azt. A többletkiadás oka, hogy az év során jelentős súlyt kapó lakossági értékesítési program a bővülő termékválaszték és szélesebb forgalmazói kör miatt kismértékben nagyobb marketing-kommunikációs tevékenység vált szükségessé.

Bevételek

A központi költségvetés kamatelszámolásai, tőkevisszatérülései, az adósság- és követeléskezelés költségei fejezet bevételi összege 145,9 milliárd forint volt, amely 86,6 milliárd forint többletbevételt jelent a költségvetési előirányzathoz képest. Az eltérést a kamatbevételek 86,2 milliárd forintos többlete, illetve az egyéb bevételek 0,4 milliárd forintos többlete eredményezte.

A kamatbevételek előirányzata 59,3 milliárd forint volt, amelyhez képest a 145,6 milliárd forintos tényszám 86,2 milliárd forintos előirányzat túlteljesítést mutat. A túlteljesítéshez a forintadósság és követelések kamatbevételi többlete 82,5 milliárd forinttal járult hozzá, a deviza kamatbevétel többlete pedig 3,7 milliárd forint volt.

1. Cím: Devizában fennálló adósság és követelések kamatelszámolásai

A devizában fennálló kamatbevételek és követelések összege 3,7 milliárd forinttal meghaladták az előirányzatot és 9,3 milliárd forintot tettek ki. A nemzetközi hitelcsomagból befolyt pénz és finanszírozásra fel nem használt összeg egyik része betétként került elhelyezésre a Magyar Nemzeti Banknál, másik része pedig továbbhitelezésre került a Magyar Fejlesztési Bank Zrt, illetve egyes kereskedelmi bankok részére. Az elhelyezett betétből, illetve a továbbhitelezett tőkéből ebből következően 2012-ben is kamatbevétel származott, amelynek összege az MNB betét esetében 0,8 milliárd forint, a bankoknak továbbkölsönzött összegből pedig 3,5 milliárd forint bevétel folyt be a költségvetésbe. Az IMF hitelek esetén a tervekhez képest 1,6 milliárd forinttal kevesebb bevétel származott, amely az alacsonyabb kamatnak és a tervekhez képesti rövidebb időszakokra történő betétkötéseknek köszönhető. A bankoknak továbbkölsönzött hitelek után járó kamatbevételek 0,4 milliárd forinttal haladták meg az előirányzatot, melynek oka, hogy a továbbkölsönzött hitelekre fizetett kamatszint a tervekhez képest magasabban alakult.

A többletbevételek további része a devizaszámla elszámolások és a marked-to-market (M2M) betétműveletek után kapott kamatokból keletkezett. A M2M betétek nagyságát és így a kamatbevételt is az ÁKK Zrt. által elhelyezett betétek összege határozza meg, ami az EUR és a többi deviza évközi árfolyamától függ, aminek nagysága előre nem tervezhető. A devizaszámla forgalom és számlához kapcsolódó díjak és bevételek és árfolyamhatások előre szintén nem tervezhetőek. 2012-ben a devizaszámla kamatelszámolásai soron 4,4 milliárd forint, a M2M-tel kapcsolatos soron pedig 0,6 milliárd forint kamatbevétel realizálódott.

2. Cím: Forintban fennálló adósság és követelések kamatbevételei

A forint államadósságból- és követelésekből származó kamatbevételek jelentős összegű, 136,2 milliárd forint bevételt értek el 2012-ben. A 53,7 milliárd forintos előirányzat túlteljesülés egyik

oka az államkötvény aukciókhoz kapcsolódik. Az államkötvények többszöri aukciós értékesítése során keletkező kamatbevétel esetében a tényleges bevétel 49,6 milliárd forinttal haladta meg az előirányzatot, ami a tervekhez képest jelentősen megemelt összegű értékesítésnek köszönhető. A kincstárjegyek kamata 0,5 milliárd forintot tett ki, ami a kincstári hálózatban értékesített kincstárjegyek többletbevétele.

A kamatbevételek másik jelentős tétele a Kincstári Egységes Számla után az MNB által fizetett kamatból származott. Ezen a címen 32,3 milliárd forint kamattöbblet mutatkozott. A jegybank irányadó kamatszintje 2012 folyamán magasabb lett a prognosztizáltnál, ennek hatására 5,5 milliárd forinttal több kamatbevétel keletkezett. A KESZ számlán lévő átlagos állomány növekedése miatti hatás 26,8 milliárd forint többletbevételt eredményezett.

Varga Mihály
miniszter

NEEMZETGAZDASÁGI MINISZTERIUM
MINISZTER
*